

„SLOVENEČ“ velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . K 180—
za pol leta „ „ „ 90—
za četrt leta „ „ „ 45—
za en mesec „ „ „ 15—
Vainosematvo celoletno K 240—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 30—
za inosematvo 35—

SLOVENEČ

Inserati:
Enostolpna pettivrsta (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 6—
poslana itd. . . po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 39/9 mm K 15,
izhaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Antonu Mahnič.

Danes praznuje sedemdesetletnico svojega rojstva mož, ki spada med največje in najsilnejše prikazni naše zgodovine. Izza časa Primoža Trubarja do konca 19. stoletja ne srečujemo nikjer v slovenski zgodovini moža, ki bi bil s svojim nastopom tako temeljno razburkal in preoblikoval naše socialno življenje.

Pokret, ki ga je povzročil Mahnič v slovenski duševnosti, je bil eden izmed onih redkih pokretov, ki so se zagnali do temeljev kulturnega, socialnega in političnega življenja našega plemena. V borbo, ki se je začela v naši deželi, so bili potegnjeni kar čez noč razumniki vseh struj in skupin, pokret se je polastil znanstva, leposlovja, narodnega gospodarstva, politike, modroslovja, prosvetnega in verskega življenja.

Mahnič je s svojim nastopom izsilil v javno razpravo vprašanja, ki so bila dotedaj našemu razumnstvu popolnoma in celoma neznana; prisilil ga je, da je začel misliti o problemih, ki so v kulturnem svetu gibale tedaj že vse javno življenje in nehanje. Slovenski narod se mora ob sedemdesetletnici Antona Mahniča zavedati, da je bil ta mož ustanovitelj prve slovenske znanstvene revije in da je započel s tem v življenju našega razumnstva novo dobo. V času, ko je postalo socialno in gospodarsko vprašanje v Evropi in tudi v naši državi centralno vprašanje našega družabnega in državnega obstoja, se mora slovenska javnost zavedati, da je Anton Mahnič bil prvi, ki je postavil pri nas na dnevni red socialno vprašanje. On je bil prvi, ki je seznanil Slovence s socializmom. Anton Mahnič je spravil z nezadržano silo svojega duha v razpravo vsa velika vprašanja svetovnega naziranja. Zaostala in mrtva slovenska javnost je stala čez noč pred najvišjimi in najglobljimi problemi človeškega življenja. Mahnič je s svojo železno energijo dvignil naše javno življenje na višino, ki je bila dotedaj Slovincem neznana in ki je usposobila naše ljudstvo za kulturno tekmovanje z drugimi civiliziranimi narodi. Dal je našemu družabnemu in političnemu življenju povsem nove, moderne vidike, oplojil je vse struje in stranke naše domovine. Anton Mahnič je odprl Slovincem vrata v evropsko civilizacijo. V tem tiči njegov veliki pomen za vse slove in vse struje našega naroda.

Anton Mahnič ima ravnotako velike zgodovinske zasluge za katoliško gibanje v Jugoslaviji. On je prvi dvignil prapor katoliške misli v naši deželi in bil je največji klicar v boju med krščanstvom in svobodomiselnostjo na Slovenskem. On je dal znamenje, da so se dvignile iz tal one velike armade, ki so se vojskovale in umirale za ideale katolicizma. On nam je vcepil zavest, da ima krščanstvo svetovno-zgodovinsko zvanje, preroditi in pomladiti kulturo človeštva. Njegovo ime se blesti v srcu člega našega rodu in ne bo zatemnelo nikdar več.

Boj, katerega je započel v popolni osamljenosti proti vsem silam našega javnega življenja, ta boj enega človeka proti zaostalosti in predsodkom člega naroda in končna zmaga tega silnega človeka nad svojim ljudstvom je prizor, ki pretresa dušo katoliške mladine vselej, kadar se nanj spomni. Obsežno in globoko znanje Antona Mahniča, njegova neupogljiva energija, njegovo nezlomljivo zaupanje v zmagovitost in osvobodilnost krščanske misli je vir vse pobude, vse moči in vsega idealizma naši mladini. Najvišje, kar more posamezen človek na tej zemlji izvršiti, je Anton Mahnič izvršil. Dal je vse svoje sposobnosti, svoje misli, dvoj dovtip, svoje zdravje, svoje živce, ves svoj čas, vse utripe svojega srca in svojega temperamenta, vso vsebino svojega življenja veliki ideji. Zavest, ki lahko napolnjuje Antona Mahniča ob sedemdesetletnici njegovega rojstva, je najvišja, za čimer more katoliški človek stremeti.

Katoliška cerkev in naše ljudstvo praznuje danes tudi svoj lastni praznik in želi svojemu osiveemu velikemu sinu še mnogi vedrih in srečnih let. Slava dr. Antonu Mahnič!

JDS hoče kršiti sporazum.

Iz uradnega komunikeja o seji deželne vlade, ki se je vršila 9. t. m., posnemamo: Predsednik uvodom razprave izvaja, da mora na izjavo, ki jo je v seji od 2. t. m. g. poverjenik za pravosodje prečital, sedaj, ko si jo je utegnil bliže ogledati in zlasti tudi glede na okolnost, da je bila izjava drugi dan v »Jutru« objavljena, še enkrat reagirati. Najprej ugotavlja, da je bil poverjenik dr. Žerjav imenovan 21. avg. pov. dr. Pitamic in dr. Ravnihar pa 27. avg. O imenovanju pov. dr. Žerjava je bila dež. vlada obveščena šele 27. avg., o imenovanju dr. Ravniharja 28. avg., dr. Pitamica pa 30. avg. O sporazumu, ki so ga stranke v Belgradu glede na delovanje bodoče deželne vlade 17. avg. sklenile, je bila dež. vlada obveščena 31. avg. t. l. Iz teh podatkov je lahko posneti, da se veljavnosti sklepov, ki jih je dež. vlada storila med 17. in 25. avg., ne da ugovarjati.

Predsednik dalje ugotavlja, da dež. vlada o napredovanju polit. uradnikov ni sklepala na seji 25. avg., ampak že 18. in 20. avg. Isto velja za oblačilnico. — V seji 25. avgusta se je obravnavalo samo o kompetenci glede imenovanj šolskih nadzornikov in so bili imenovani samo nekateri pisarniški in računski uradniki. Predsednik poudarja nadalje, da se mu zdi ton izjave neprimeren, ker ne gre, da poverjenik svojega tovariša »pozivlje« v »izogib posledice«. S takim postopanjem se izpodkopa temelji sporazuma in soglasja, na katerih bi morala delovati deželna vlada. Tudi ni razumljivo, kake posledice more izvajati poverjenik proti poverjeniku. Izjava poverjenika za pravosodje pozivlje nadalje podrejeno uradništvu k nepokrščeni napram višjim oblastem. V času, ko je uradništvo že itak razburjeno, je tak poziv naravnost državi nevaren akt, proti kateremu mora predsednik najodločnejše ugovarjati. Tak poziv je nedopusten, četudi bi bil stvarno utemeljen. Eksekutivni organi nimajo pravice presojati naročila višjih oblastev ne v formalnem, ne materialnem oziru, še manj pa imajo pravico upirati se takim ukazom. Ukaze morajo izvršiti, odgovornost pa prepušiti tistim, ki so jih izdali. Zlasti mora ugovarjati temu, da bi se eksekutivnim organom dajala pravica vmešavati se v kompetenčne konflikte državno-pravnega značaja. Vsak poskus te vrste bi brezpogojno moral voditi do tiste anarhije, proti kateri se hoče izjava poverjenika za pravosodje boriti. Take izjave od vladne mize so v stanju, red v državi in avtoriteto državnih oblastev najtežje ogrožati. Predsednik svari uradništvo, da bi se dalo zapeljati na to pot, ki vodi v konflikt s kazenskim zakonom.

Predsednik dalje konstatira, da vodja poverjenišтва za notranje stvari v zadnji seji ni zahteval, da se morajo okrajna glavarstva njemu podrediti. Prosil je samo pojasnil glede svoje kompetence. Če so listi pisali in če poverjenik dr. Žerjav trdi, da naredbi Ur. l. št. 114 in 115 nista veljavni, ker nista bili predloženi ministrstvu v potrditev, se ugotavlja, da g. dr. Žerjav kot predsednik deželne vlade ni predložil niti ene obilnih, od njega izdanih naredb, in tako tudi naredb št. 114 in 115 ne, vsled česar prav njemu najmanj pristojna izpodbijati veljavnost od njega samega izdanih naredb. Če sta naredbi št. 114 in 115 neveljavni, potem so neveljavne tudi vse druge od tedanjega preds. g. dr. Žerjava izdane naredbe, od kojih nekatere zelo živo posegajo v praktično življenje, pa jim do slej nihče še ni odrekel veljavnosti. Ako bi obveljalo stališče g. dr. Žerjava, nastopilo bi stanje popolne pravne nesigurnosti in anarhije.

Predsednik izjavlja, da je bil primoran vse to, sine ira et studio, samo resnici na ljubo ugotoviti.

Poverjenik za pravosodje dr. Žerjav izjavlja, da imenovanju pisarniških in računskih uradnikov, ki so se izvršili v seji dne 25. avgusta, ne ugovarja. Vztraja pa na protestu, da je deželna vlada že po sklenjenem sporazumu sklepala o napredovanju političnih uradnikov. O svoji iz-

javi priznava, da je bila ostra in daleko-sežna, vendar je to razumljivo, ker se nahaja njegova stranka glede imenovanj šolskih nadzornikov naravnost v silobranu. Konflikt, ki ga je prejšnja deželna vlada s svojim stališčem izzvala, utegne imeti najdalekosežnejše posledice. Tudi on je zastopal kot predsednik deželne vlade stališče avtonomne uprave, vendar se mu zdi, da stališče deželne vlade še ni bilo nikdar tako slabo podprto kakor v tem slučaju. Glede veljavnosti naredb o pristojnosti predsedstva in poverjenišva poudarja, da je bil sporazum sklenjen na podlagi prakse za časa sporazuma. Ta praksa bi se z izvršitvijo naredb spremenila.

Predsednik poudarja ponovno, da članom deželne vlade dne 25. avgusta o sporazumu ni bilo uradno še ničesar znane. Vedeli so samo to, kar je bilo v novinah, take vesti so pa vedno nezanesljive in vsekakor ne morejo biti za nikogar obvezne. O postopanju v zmislu sporazuma se more govoriti šele od časa, ko so dospela imenovanja novih poverjenikov in je bila nova vlada, za katero se je baš sporazum sklenil, konstatirana. Imenovanja političnih uradnikov je prejšnja vlada smatrala za nujna radi tega, da se čimprej odpo- more vsaj z napredovanji bednemu stanju uradništva, in da se da uradništvu za njihovo delo primerno zadoščenje in priznanje. Vse rekonstrukcije vlad so se doslej silno vlekle. Nevarnost je bila, da bi se zgodilo tudi v tem slučaju, kar bi seveda zavleklo tudi uradniška imenovanja. Sicer pa so se izvršila v okviru proračuna in — z eno utemeljeno izjemo — po vrstnem redu v staležu. Če poverjenik za pravosodje trdi, da je bil sporazum sklenjen na podlagi »prakse« za časa sporazuma, smatra predsednik to ekstenzivno interpretacijo za nepravilno, ker v sporazumu ni nobenega govora o kakih obstoječi »praksi«. Kompetenca poverjenišva za uk in bogočastje za imenovanje šolskih nadzornikov je utemeljena v naredbi 111 iz leta 1918, glasom katere imajo poverjenišva deželne vlade ministerialno kompetenco. V adresi na N. V. regenta z dne 1. decembra 1918 in v odgovoru N. V. na to adresi je rečeno, da ostanejo v prehodni in začasni dobi v veljavi vsi avtonomni administrativni organi z vsem svojim delokrogom. Adresa je še vedno veljavna, ker bi jo bilo mogoče spremeniti samo z aktom regenta.

Vodja poverjenišva za notranje stvari dr. Pitamic izjavlja, da v zadnji seji res ni zahteval, da ostanejo personalni in službeni posli še nadalje pri poverjeništvu za notranje stvari, da pa je izjavil, da mu ne more biti enako, kak delokrog ima njegovo poverjenišvo. Formalne veljavnosti naredb 114 in 115 neče spodbijati. Mnogo mu je na tem, da mu je pridržana tudi glede političnih oblastev prve instance inicijativa, da lahko predsednika o teh stvareh interpelira in zahteva eventualno reme-duro. Predsednik deželne vlade slednjemu pritrdi.

Dr. Žerjav proti ženski volilni pravici.

Vodja poverjenišva za notranje stvari poroča, da je treba v smislu parlamentarnega sporazuma spremeniti §. 10, 15, al. 3, in 35 občinskega volilnega reda za Slovenijo. Besedilo zadnjega odstavka § 10 se soglasno določi sledeče: »Občina mora v ta namen napraviti vsaj tri poverjene prepise volilnih imenikov, na ukaz okrajnega glavarstva tudi več.«

K § 15, al. 3, omenja vodja poverjenišva za notranje stvari, da so baje nastali pomisleki, da bi se župan iz strankarskih ali drugih ozirav brnil dati volilem v tem odstavku predpisani obrazec za kandidatno listo. Ta pomislek se mu ne zdi upravičen, ker bi v tem slučaju poskrbela za reme-duro nadzorovalna oblast. Vendar bi bilo to določilo spremeniti tako, da se doseže daljši rok za nabavo obrazca. — Poverjenik za pravosodje predlaga, da se ta odstavek popolnoma črta, ker so obrazci kandidatnih list nepotrebnosti in bi oteževali delo volilnih skupin. Če bi se deželna vlada za to ne odločila, naj ostanejo sicer

obrazci, ampak samo fakultativno. Temu ugovarjata predsednik deželne vlade in poverjenik za notranje stvari, ker so predpisani obrazci za kandidatne liste potrebni, da se varuje nepristranost in čistost volitev.

Besedilo 3. odstavka § 15 se redigira potem sledeče: »Kandidatne liste se morajo vpisati na uradno izdanem z županovim, odnosno s podpisom okr. glavarstva, datumom in uradnim pečatom opremljenem tiskanem obrazcu, ki ga po zadnjem dnevu reklamacijskega roka pa do konca roka, ki je določen za predložitev kandidatnih list (§ 15 zadnji odstavek) proti odškodnini dobi pri županu (mestnem magistratu) ali okrajnem glavarstvu vsak volilni upravičenec. Med zadnjim dnevom reklamacijskega roka in dnevom razglasitve volitve (§ 12) mora preteči najmanj 8 dni.« Poverjenik za pravosodje s tem sklepom ne soglašja in predlaga, da se naj bi obrazci izdajali že od trenutka, ko okrajno glavarstvo občini ukaže, da ima uvesti volilni postopek. S tem je razprava o spremembi § 10, 15 in 35 občinskega volilnega reda končana.

Poverjenik za pravosodje dr. Žerjav predloži nadaljnje predloge glede sprememb občinskega volilnega reda za Slovenijo. V § 1 naj se omeji ženska volilna pravica samo na samostojne gospodinjice in na državljanke s kvalificirano izobrazbo. Uvedejo naj se nadalje vezane liste. Ker je med tem izšel volilni red za konstitucijo, naj se tudi občinski volilni red temu analogno preuredi z ozirom na volilno postopanje.

Predsednik deželne vlade ugotovi, da je poverjenik za pravosodje s temi predlogi kršil sporazum od 17. avgusta t. l., ker sporazum izrečno določa, da se spremene samo zgoraj navedeni paragrafi občinskega volilnega reda. Poverjenik za pravosodje temu nasproti poudarja, da sporazum ne izključuje njegovih dodatnih predlogov in da ima pravico postaviti iniciativne predloge. Poverjenik za notranje stvari dr. Pitamic prečita tozadevno navodilo ministrstva notranjih del, katero sklicuje se na parlamentarni sporazum izrečno navaja paragrafe (10, 15, al. 3, in 35), ki da se imajo spremeniti. Predsednik izjavlja, da predlogov poverjenika za pravosodje ne more dati v razpravo, ker niso v nobeni zvezi s predmetom te seje, v kateri se sme v zmislu parlamentarnega sporazuma razpravljati samo o reviziji v sporazumu fiksiranih zakonitih določil. Ker ima vsak poverjenik brezdvomno pravico postaviti predloge, bo dal predloge g. dr. Žerjava na eni prihodnjih sej sicer na dnevni red, toda ugotoviti mora že vnaprej, da je vsak poizkus, spreminjati občinski volilni red preko onih treh točk, glede kojih so se stranke zedinile, eklatanten prelom parlamentarnega sporazuma.

Millerand o jadranskem vprašanju.

LDU Aix les Bains, 13. sept. (Havas) Ministrski predsednik Millerand je po razgovoru z ministrskim predsednikom Giolittijem popoldne sprejel časnikarske poročevalce ter jim med drugim izjavil nastopno: V vprašanju svetovetov naši zavezniki nimajo nobenih misli, ki bi bile bistveno različne od naših in bodo storili, kar smatrajo za mogoče. V jadranskem vprašanju se moramo potruditi, da pregovorimo Italijane in Jugoslovence, da rešijo to vprašanje med seboj v interesu obeh njihovih držav. Giolitti in jaz sva se zedinila tako, da se vrše konkretni dogovori, kakor jih zahteva skupni interes. Voljo imamo, da dokažemo edinost obeh narodov z dejanji. Glede ženevske konference je Millerand izjavil, da sestanek pred finančno konferenco, ki je določena v Bruslju na dan 24. t. m., ni mogoč. Zdi se, da je v sedanjem trenutku pomenljivejša odločitev, da se odgodi, ako ne popolnoma opusti konferenca, na kateri bi Nemci z zavezniki razpravljali o nemških finančnih obveznostih in sredstvih za njih izvršitev.

D'Annunzijeve grožnje.

LDU Reka, 13. sept. Včerajšnji dan je potekel na Reki v znamenju velikih svečanosti. Proslavljala se je obletnica D'Annunzijevega prihoda. Pri tej priliki je bila obenem proglašena nova država »Reggenza italiana del Carnaro«. Vsa slavnost je potekla tako, kakor nešteto drugih D'Annunziovih proslav, s katerimi je D'Annunzio hotel premostiti reško prebivalstvo v tem letu pomanjkanja reda in hrane. Dopoldne se je pričela slavnost s sprevedom od istrske meje. Na čelu spreveda je D'Annunzio jездil na konju. Razvili so tudi novo reško zastavo poleg stare reške in italijanske zastave. Na slavnosti so velikokrat peli D'Annunzиеvo himno, v kateri so posebno naglašali nastopne vrstice: »Srbi in Hrvati so veliki neprijatelji, od Sušaku odhajajo bomo prišli do Bakra, zavzeli Dalmacijo in uničili vse Srbe. Vso imovino Hrvatov bomo razdeljali, njihove zastave pa pogazili z nogami in sežgali.« Na slavnost je prišlo mnogo gostov, bila je zastopana vsa nacionalistična Italija. V ostale je povsodi vladal mir; velike mase delavcev in drugih prebivalcev so bile ob vsej slavnosti pasivne kot gledalci. Zvečer je bil velik ples na Adamičevem trgu, ki je trajal od dvajsetih do štiriindvajsetih.

Odkrita zarota proti Venizelosu.

LDU Atene, 12. sept. (Havas) Listi priobčujejo poročilo preiskovalnega sodnika v zadevi zarote. Po tem poročilu obstoja dalekosežna zarota, ki so jo pripravljali pristaši bivšega kralja Konstantina v Švici, gotovi politiki ter nekaj častnikov starega režima v Grčiji. Atentat na Venizelosa se je sklenil na posvetovanju v St. Moritzu pod predsedstvom princa Andreja, brata bivšega kralja Konstantina. Po atentatu bi moralo pričeti v Atenah revolucionarno gibanje, ki bi dalo zarotnikom možnost, prisvojiti si s silo vso oblast v deželi. Preiskovalni sodnik predlaga, naj se ta zarota odstopi sodišču, ker gre za veleizdajo. Obtožili naj bi se zaradi soudeležbe pri zaroti princ Andrej, Theotokis, dr. Streit ter drugi politiki, ki bivajo sedaj v Švici in delujejo v službi bivšega kralja.

General Wrangel ujel boljševiško brigado.

LDU Caričrad, 13. sept. (Havas) Wranglove čete so v provinci Jekaterinoslavl ujele boljševiško brigado z generalnim štabom vred.

Turški prestolonaslednik pobegnil.

LDU Rim, 13. sept. (Brezlično) Po poročilih iz Caričrada je turški prestolonaslednik poizkusil pobegniti v Malo Azijo, pa so ga zadržali in ga sedaj ententa strogo nadzira.

Politične novice.

+ Važen sklep razmejivne komisije. V seji deželne vlade dne 9. septembra je vodja poverjenistva za notranje posle poročal, da je delimitacijska komisija v Mariboru na predlog našega delegata in proti predlogu nemških delegatov odločila, da se mora državna meja v sektorju Kokošnjak—Sv. Lovrenc držati natančno v mirovni pogodbi fiksnih točk. Regulacija meje je dopustna samo med temi fiksnimi točkami in sicer tako, da se približuje kolikor mogoče idealni premici črti med določenimi točkami. Ta določba je velike principijelne važnosti. Določeno je bilo, da se na državni meji pri Radgoni takoj izvede tehnični pregled stare ogrske meje. Nemci so se temu upirali čes, da bi se prebivalstvo razburjalo. Na naš predlog je delimitacijska komisija odločila, da se ta dela takoj prične.

+ Proračun in Jugoslovanski klub. Zoper Stojanovičev proračun je vložil Jugoslovanski klub pri ministrskem predsedniku dr. Vesniču spomenico ter mu tudi ustmeno raztolmačil, zakaj naša stranka zavzame odklonilno stališče. Dr. Vesnič je sicer branil postopanje vlade, vendar je pa tudi pokazal, da je dostopen za naše razloge ter je obljubil, da bo preučil spomenico Jugoslovanskega kluba. Kakor poroča »Jutro«, je demokratski minister dr. Kukovec v seji ministrskega sveta interpeliral ministrskega predsednika dr. Vesniča radi nastopa Jugoslovanskega kluba zoper Stojanovičev proračun. Ker naša stranka vsled bolezni dr. Kerošca nima zastopnika v vladi, ne vemo, kaj je dr. Vesnič odgovoril. Vemo pa, da je spomenica Jugoslovanskega kluba uverila ministrskega predsednika, da poslanci naše stranke ne bodo gladko sprejeli proračuna, kar tudi sprčuje in potrjuje nastopanje in delo našega zastopnika v fi-

nančnem odboru. Demokrati so s tem zopet pokazali, da jim do ljudstva ni nič mar, ampak samo do intriga.

+ O Šentiljski narodni slavnosti, ki se je vršila 8. septembra t. l., poroča mariborski dopisnik »Slov. Narod« kar na kratko, da so govorniki »hujskali zoper napredni življenj«, posebno pa poleg Žebota seveda tudi gospod Terseglav. V čem je to hujskanje obstojalo, dopisnik seveda ne pove, ako ni za hujskanje smatrati edini od njega registrirani fakt, da je namreč Terseglav priporočal Orlom, naj si zbero za svoj prvovoz Sv. Jeanno d'Arc, katero dopisnik jako delikatno imenuje »neko francosko svetnico«. — Bodi konstatirano, da na šentiljski obmejni narodni slavnosti, katero sta počastila s svojim obiskom g. general Plivelic in okr. glavar g. dr. Lajnšic, nihče »naprednega življenja« v žaljivem smislu niti omenil ni, marveč se je govorilo le o narodnem boju na mejah in končni zmagi narodne misli v Šent Ilju, ker nikomur ni padlo v glavo dotakniti se pri tej priliki bolečega mesta na našem narodnem telesu, rajmenj pa še g. Terseglavu. Sploh je g. Terseglav, ki je bil v uniformi podporočnika in se je le slučajno mudil v Šent Ilju, nastopil na tej slavnosti kot govornik samo na prošnjo pripravljalnega odbora na samem slavnostnem prostoru v zadnjem trenutku in to tudi šele, izprošivši si dovoljenje od g. generala. Kar se njegovega govora tiče, je vzbudil splošno pozornost in se objavi; naj omenimo samo to, da mu je g. general Plivelic na govoru dvakrat čestital, neposredno po govoru in pri končnem slovesu, rekoč: »Iskreno Vam čestitam, gospod podporočnik, na Vašem globoko-patriotičnem govoru!« Razen g. generala pa so govorniki pozdravljali tudi navzoči somišljeniki napredne stranke, med njimi ugledni član mariborskega Sokola, ki se je te narodne slavnosti privatno udeležil. Smisel Terseglavovega govora, ki je bil zamišljen kot direktiva Orlom za bodočnost, je čisto na kratko bil ta, da moramo Slovenci zdaj, ko imamo svojo lastno državo in smo vsi brez razlike strank za njen blagor odgovorni, z združenimi močmi skušati povzdigniti naše kulturno življenje kot našo skupno narodno last na čim višjo stopinjo. Zato je tudi Orlom, ki ga štejejo med svoje ustanovitelje, priporočal, naj si izbere za svojo vodnico ideal viteškega mišljenja, plemenitosti in domovinske ljubezni Sv. Jeanno d'Arc, ki jo spoštuje vsa Francija od kardinala do svobodomiselnega predsednika republike. Sploh naj vse naše krščanske kulturne organizacije delujejo v smislu menj polemičnega, a bolj trajne vrednote ustvarjajočega dela, da se nasprotstva, kolikor se to sploh da, saj ublažijo in zgradijo nerazrušni temelji ene narodne in solidne kulture; na vsak način je treba vsaj stremeti za tem, kar nas združuje, in ne videti izključno tega, kar nas ločuje. Da pa nam je krščanska kultura v globini globin skupna, o tem ni dvoma: udeležujemo jo na praktični čim bolj vsa k z a s e, če nas po nesreči ločijo še debele stene, ki se bodo morile kedar le še dale prebiti! — To imenuje dopisnik »Slov. Narod« iz Maribora »hujskanje zoper napredni življenj«. — Sicer pa ta način poročanja obsoja tudi somišljeniki »Slov. Narod«, ki so bili navzoči na Šentiljski slavnosti.

+ Dr. Trillerjevo najsvetejše. Dr. Triller je proglasil na nedeljskem shodu liberalne stranke v Ljubljani sokolstvo za najsvetejšo svetinjo slovenskega ljudstva. Mi smo na podlagi izjav sokolskih voditeljev in njihovih glasil pribili, da je sokolstvo bojna četa svobodomiselnosti, da skuša vsako versko misel in vpliv religije izriniti iz javnega življenja. Konstatirali smo, da sokolstvo oznanja svetovni nazor, sezidan na krščanstvu docela sovražnem stališču. Konstatirali smo dalje, na podlagi sokolskih resolucij, da morajo člani Sokola te nazore potem politične moči uveljaviti v državnem življenju. Končni cilj sokolstva je torej, da razkristjani sokolstvo vse družabno življenje. Te temeljne misli sokolstva proglašajo torej dr. Triller za najsvetejšo svetinjo slovenskega ljudstva. In mogoče se še čudi, da se slovensko ljudstvo tem tendencam kar najodločneje ustavlja. Neznajnost je bila še vedno spremljevalka svobodomiselnih strank.

+ Zbali so se svojih dejanj. Volitve so razpisane in naša »državotvorna« stranka brez državotvornih misli hiti svetu naznanjati, da se bo tudi ona vdeležila volilnega boja. Na svojem prvem volivnem shodu, ki se je vršil v nedeljo v »Narodnem domu«, sta nastopila skrajni liberalce desničar dr. Triller in skrajni levničar, dr. Kramer. Kapitalist, večkratni upravni svetnik dr. Triller je nastopil proti svobodni trgovini, za katero se je delegacija liberalne stranke z vso silo potegovala in ravno s tem povzročila že par kriz. Stranko, v kateri so prijateljsko združeni vsi kapitalisti, verižniki, brez števila upravnih svetnikov, je proglašal za edino zastopnico srednjih stanov. Meščane je hujskal proti SLS, čes, da je SLS samo kmečka stranka. Radovedni smo, kaj bodo rekli njegovi duševni sorodniki.

voditelji Samostojne Km. stranke, ki zopet po deželi oznanjajo, da je naša stranka meščanska stranka. Stara pesem se ponavlja; na deželi nastopajo liberalci kot agrarci, v mestih pa kot zastopniki konsumentov. Dejstvo je pa, da v prvem kakor drugem primeru lažejo. So bili in so zastopniki velekapitala. Drugi govornik, dr. Kramer, se je bavil tudi z ustavnim vprašanjem. Moža je strah liberalne centralistične politike in je svetu oznanjal, da so liberalci za samoupravo. Do bro ve, da bo liberalce najbolj tepla njihova dosledna centralistična politika. Vse so hoteli centralizirati, vse prenesti na Belgrad, odkoder se nič več ne vrne. Dobro vedo, da je centralizem birokratizem in da liberalci brez centralizma ne pomenijo nič. Njihov glavar, Pribečević, je pravi centralistični fanatik. Naše ljudstvo dobro vidi, da pomeni centralistična politika, kakor jo je dosedaj vodila liberalna stranka, gospodarsko in kulturno propast Slovenije. Sedaj hočejo zopet slepomišiti pred ljudmi, ker se boje za glasove. Slepili ne boste nikogar več. Vaša dejanja vas obtožujejo. Vso našo upravo, šolstvo, socialno politiko, zdravstvo in gospodarstvo ste in še hočete potisniti pod kuratelo Belgrada. S tem ste vse naše javno življenje neizmerno oškodovali. Smo za enotno državo, za katero smo s strankarskega stališča prinesli v dveletni politični dobi neizmerno žrtve. Smo pa za samoupravo Slovenije, ker je v danih razmerah ravno v tem gospodarska in kulturna rešitev. Naše ljudstvo se še vse premalo zaveda, da je Slovenijo ravno centralistična politika liberalnih amater-politikov neizmerno oškodovala in jo privedla na rob prepada. Ko gremo v boj za samoupravo Slovenije, nas prav nič ne straši liberalno frazerstvo, čes, da smo separatisti, šustercijanci in reakcionarci. Otrokom prepuščamo radevolje njihove igrice. Naj imajo svojo veselje nad njimi. Mi vemo, da je v naši samoupravi tudi poroštvo za močan in krepek razmah naše države. Zato bomo ta boj bojevali z največjo odločnostjo. Naši liberalci naj bodo pa tudi prepričani, da ga bomo v doglednem času z uspehom dobojevali. Poskrbeli pa bomo tudi, da centralistični liberalci ne bodo s svojo hinavsko tudi-samoupravno politiko slepili ljudstva.

+ Proračun in SLS. Na liberalnem shodu so govorili tudi nekoliko o dvoličnosti politike jugosl. kluba nasproti proračunu in so se pri tem sklicevali na neko izjavo dr. Vesniča. Liberalci in dr. Vesnič naj vzamejo blagohotno na znanje, da delegacija SLS ne bo nikdar glasovala za proračun, kakor ga je sestavil demokrat Stojanovič. Če ne bodo izginile iz njega vse krivice, ki jih liberalni finančni minister tako blagohotno deli Sloveniji in drugim prečanom, naj računa z našim najhujšim odporom.

+ Lov na netaktneže. Včeraj je praznoval srbski narod združenje vseh pravoslavni cerkva in patriarhije v Karlovcu. V Ljubljani je obhajalo ta praznik srbsko vojaštvo s službo božjo v evangelijski cerkvi. »Slovenski Narod« napada v včerajšnji številki deželno vladu, da o tem dogodku ni obvestila javnosti in mestne občine. Meni, da je to netaktnost in brezbriznost. — »Slov. Narod«, ki se hoče, kakor kaže, specializirati na netaktnost, odgovorimo na to sledeče: Tudi mi smo predvčerajšnjim začudeno poslušali grmenje topov in nismo vedeli, kaj se v Ljubljani godi. Ko smo posneli šele iz Dopisnega urada, da gre za srbski cerkven praznik, smo vprašali pri deželni vladi, zakaj se ta dogodek ni hotel preje naznaniti. Izvedeli smo, da deželna vlada od danes še ni sprejela uradnega obvestila o tem srbskem prazniku, še manj pa njega obhajanju v Ljubljani. Šele v soboto popoldne je zvedela deželna vlada od tukajšnje vojaške oblasti, da misli ta obhajati praznik udruženja pravoslavnih cerkva. Deželni predsednik se je udeležil nato uradno službe božje v evangelijski cerkvi in je dal, ker so uradi, kakor znano, na deželni vladi ob dveh zaprti, srbski praznik oznaniti po LDU. Vsak drug korak je bil nemogoč. Ker hoče »Slov. Narod« na vsak način iztakniti v tej stvari netaktneža in brezbrizneža, mu nujno svetujemo, naj naslovi svojo notico na ministra notranjih zadev, liberalca Draškovića.

+ »Ukaz — zakon«. LDU Belgrad, 12. sept. Vlada je na ministrski seji reševala vprašanje takozvanega ukaza — zakona. Od parlamenta namerava zahtevati generalno pooblastilo v tem smislu, da bi ji služilo tudi kot odobrenje, da je na ta način uveljavila proračun in tudi kot pooblastenje, da sme sklepati take ukaze — zakone, ki so ji potrebni v prvi vrsti za to, da se prej izdela zakon o delu in redu na tej seji se definitivna odločitev še ni sprejela.

+ Divjanje liberalnega »Učiteljskega Tovarisa«, glasila šolskega nadzornika Gangla. Zadnja številka glasila protiverškega učiteljskega je prekosila v papirnatem junaštvu vse dosedanje. Ves list je poln izbruha onemogle jeze radi imenovanja šolskih nadzornikov. Svoje pristaše pozivja neki »sosveti«, da zapuste šolske prostore, če jih pridejo nadzorovati imenova-

ni nadzorniki. Menda bo sedaj mera polna. Ne gre več za vprašanje nadzornikov, ampak za vprašanje, če bo v našem šolstvu vladal terorizem in balkanizem brezverske in protiljudske vrste ali bo naše ljudstvo ohranilo pravico samoodločbe v šolstvu. To je pravi začetek kulturnega boja. Če smeta nadzorovati naše šole nadzorniki Gangli in Flere, ki sta lansko leto črtala versko-nravno vzgojo iz učnega načrta, potem imajo pač večjo pravico do tega poštene katoliški moške. Ako »Učiteljski Tovarish« organizira štrajk liberalnih učiteljev, potem imajo naši krajni šolski sveti pravico, da organizirajo štrajk šolske mladine in katoliških staršev po onih šolah, ki jih nadzorujejo svobodomiselniki šolski nadzorniki. Liberalne učitelje pa naj potem vzame v službo gospod minister, o katerem smo ravno zadnje dni čuli čedne stvari in bo gotovo s svojimi enakovrednimi liberalnimi učitelji najbolj primeren voditelj šolske mladine. Apeliramo na naše poslance, da raje takoj zapuste belgrajsko vladu, kakor bi pustili naše šolstvo in našo mladino neodgovornim elementom. V poku in vzgoji ni nobenega kompromisa in dvanajsta ura bije, da se v Sloveniji postavi teroristične elemente med liberalnim učitelstvom na mesto, kamor spadajo. Samo eno je: verska ali brezverska šola! Na noge katoliško ljudstvo za svoje pravice!

+ Protest Hrvatov proti samostojni reški državi. Ob obletnici D'Annunzijevega vpada na Reko je odbor Jadranskega zbora, zbran na skupščini zastopnikov po Italijanih zasedenih krajih in članov narodnega predstavništva iz okupiranih krajev, odposlal vrhovnemu svetu mirovne konference v Parizu na roke francoskega ministrskega predsednika Milleranda brzojavko, v kateri med dr. poudarja, da naš narod, kakor dosedaj, vztraja neomahljivo na principu samoodločbe, najodločneje protestira proti samovoljni proklamaciji D'Annunzijeve italijanske Reggenze na Kvarneru ter opozarja, da bo potrpljenje našega naroda kmalu izčrpano, ako bi nas velike zapadne demokracije v tem usodnem trenutku ne zaščitile s pravično rešitvijo jadranskega vprašanja. Ob enem je izvršilni odbor Jadranskega zbora poslal brzojavke Nj. Vis. regentu, narodnemu predstavništvu, predsedniku ministrskega sveta dr. Vesniču in ministru za zunanje stvari dr. Trumbiću apelirajoč na nje, da povzdignejo svoj enodušni glas in storijo vse, da se D'Annunzиеva sramota ne razširi še na drugo leto in da se odreši narod iztrebljevanja. Hkrati protestira proti proglasitvi italijanske reggenze na Kvarneru.

Dnevne novice.

— Popravek. LDU Ljubljana, 13. septembra. Službene novine od četrta 9. sept. t. l. naznanjajo, da se je v ukaz o volitvah za ustavotvorno skupščino vkradel tiskovni pogrešek: Ukaz nosi datum 3. sept., mesto tega pa se mora glasiti 7. sept. 1920. Vsled tega se vsi roki pomaknejo za štiri dni. Občine morajo sestaviti volivne imenike do 25. septembra in jih odposlati 26. sept. sodnim dvorom prve stopnje, torej deželnemu sodišču ljubljanskemu, ozir. okrožnim sodiščem v Novem mestu, Celju in Mariboru. Reklamacijsko postopanje se konča dne 6. novembra in od 11. do 21. nov. se vlagajo kandidatske liste pri dež. sodišču ljubljanskem in pri okrož. sodišču v Mariboru.

— Za državno uradništvo. Na predlog predsednika je deželna vlada z ozirom na gibanje, ki se opaža med uradništvom, sklenila, da se osrednja vlada ponovno in najresneje naprosi, da takoj reši vprašanje službene pragmatike in ugotovi zahtevi uradništva glede 25 odstotnega draginjskega povzika.

— Na ljubljanski univerzi je bilo v prvem letu njenega obstoja vpisanih 741 slušateljev in 26 slušateljic, in sicer na tehniški fakulteti 257, na pravni 234, na filozofski 96, na bogoslovni 90 in na medicinski 63.

— Cene šolskih knjig. Poverjenistvo za uk in bogočastje je izdalo naredbu o cenah šolskih knjig. Po tej naredbi morajo založniki odslej dajati knjigotržcem — prodajalcem na drobno vsem enak popust, in sicer 25% od odobrene cene dotične šolske knjige. Cene morajo biti na naslovnem listu vsake knjige v tisku razvidne. Razen odobrene cene si sme zaračunati tisti, ki trpi odpravnino in poštino še v to svrhu 10% prodajne cene. Knjigotržcu, ki prestopi to naredbu, se odtegne prodaja šolskih knjig za dobo dveh let, v ponovnem slučaju pa za vedno.

— Umor na Dobrovi. V nedeljo, 12. t. m., so priredili dobrovski ognjegasci pri gostilničarju Fr. Remcu na Dobrovi veselico s plesom, za katerega niso imeli dovoljenja. Pili in plesali so pozno v noč. Zaključek je bil prežalosten. Fant-podnačelnik ognjegascv Franc Rupnik (Stražarjev) je bil preboden z nožem ter je takoj umrl. Orožniki so aretirali načelnika ognjegascv Franca Bricelja, gostilničarja na Dobrovi, in ga včeraj ziauril odpelali v Ljubljano.

— **Važno gospodarsko podjetje.** V Omišu pri Splitu se je ustanovila »Industrijska zajednica«, deln. družba, katere namen je, ustanovljati tovarne za predelavo domačih surovin in vnovčevanje izdelkov. Družba ima splošnokoristne namene ter so njeni glavni vtemeljitelji tri splošnokoristne zadruge: Zadruga Zveza v Splitu, ljudska zadruga za male prihranke »Previdnost« v Omišu in ljudska hranilnica v Omišu. Temeljna glavnica znaša zaenkrat 30 milijonov kron. Industrijska zajednica ustanavlja sedaj sedem tovarn: tovarno za mreže, tovarno za pohištvo in stavbenih potrebščin iz lesa, tovarno za izdelovanje zidarsko-stavbenega materiala iz cementa, tovarno za popraviljanje strojev in izdelovanje stavbenih potrebščin iz železa, tovarno za kože, tovarno za predivo in vrvi ter tovarno za portlandski cement. Delavci bodo deležni čistega dobička podjetij v obliki nagrad. Za namene ustanovi družba pokojninski in zavarovalni fond, katerima bo vsako leto naklanjala velike vsote čistega dobička. Omiš, sedež Industrijske zajednice, leži ob morju, ima veliko vodno-električno napravo in v njegovi neposredni bližini so izvrstne plasti tupine za izdelovanje cementa.

— **Tatvina v Litiji.** Kleparju Martinu Kajtna v Litiji je bilo ukraden 500 kron vredno spojalo.

— **Telesna poškodba.** 71 letni Janez Pavlin iz Zg. Gameljnov št. 10 je šel te dni po cesti proti Tacnu. Za njim se je privozil 19 letni Valentin Petrovič iz Stanežič s kolesom in je na klanec zavozil v Pavlina, ki je padel na tla in se poškodoval.

— **Na Malem vrhu pri Šmarju** je nekdo ukradel izpod nekega kozolca dvokolnico. Če bi kdo vedel kaj, naj naznani pri županstvu na Velikem vrhu; dobil bo nagrado.

Iz zasedenega ozemlja.

z šolstvo v zasedenem ozemlju. Šole v tolminskem okraju so veliko pretrpele vsled vojne. Dela za obnovitev so se pričela takoj po okupaciji; a vendar se bo moralo še veliko delati, predno bodo šole v normalnem stanju. Manjka posebno učnih moči in nekatera šolska poslopja niso še docela popravljena; učni material je tudi pomanjkljiv. V minulem šolskem letu je bilo otvorenih 71 ljudskih šol z 85 učnimi močmi in 5958 učenci. — Radi pomanjkanja učnih moči je bilo zaprtih 8 šol s skupno 375 učenci. Manjka skupaj 22 učiteljev. Čipkarski tečaj v Cerknem je obiskavalo okrog 30 učenk; slovensko učiteljice v Tolminu (pripravnica in I. tečaj) 88 učencev in učenk, od katerih je bilo 66 gojencev konvikta »Franca Škodnik«. — V otroški vrtci je hodilo okoli 30 otrok.

z šole na Tolminskem in baje v zasedenem ozemlju sploh bodo odprte šele s prvim oktobrom tega leta. Italijanom se nič kaj ne mudi s poukom, to je že znana reč. Govore tudi, da bodo poslali učne moči, ki so bile do sedaj zaposlene na cerkljanskem v one vasi okrog Tolmina in dalje proti Bovcu, kjer dosedaj ni šole. Pomanjkanje učiteljev je veliko. Veliko preveč jih je zbežalo v Jugoslavijo. — Uradni dopisi v tolminskem šolskem okraju na šolska vodstva so še vedno samo italijanski, med tem ko so v goriškem šolskem okraju dvojezični v sezanskem okraju pa samo slovenski. Čudno je to.

z Treba jih bo postaviti na sramotni oder! Iz Trsta nam pišejo: Odkar se je lastnik bivše kavarne Commercio, sedaj »XXX ottobre«, zapisal z dušo in telesom, s krvjo in z mesom fašistom, je njegova kavarina prazna. Fašistov samih je sram takega prelevljenja in ne zahajajo v kavarino, vsak pošten Jugoslovian pa se je izogiba kakor smrdljive gojnice. Vendar pa so se zadnje dni videvali v tej kavarni nekateri ljudje, ki bi ne pričakovali od njih tako malo značajnosti, da prestopajo ta znamenovani in preklicani prag. Za sedaj jih še svarimo. Če se ne poboljšajo takoj, pridemo na dan z imeni. Ker so trgovci, jim bo to gotovo zelo ljubo!

Koroške novice.

k Slovenci podminirali Gospodarsko polje. Nemci tu v Celovcu žive v halucinacijah. Po noči in po dnevi, speč in bdeč, vidijo — jugoslovanske strahove. Včeraj in danes so si skrivnostno šepetali na ušesa, da so položili Jugoslovani mine na gosposvetskem polju, da bi pognali zborovalce ondi v zrak. Tem babjim čenčam smo se morali seveda smejeti. Strašno resno pa jih je naložil naše uradni šimelji, tako, da se je vkljub svoji visoki starosti povzpelski kvišku in se skoro splašil. — Tajna policija je delovala in pel je telefon toliko časa, da so bile odstranjene mine, ki jih ni bilo. In dobil je prestrašeni Celovečan od policije uradno potrjeno, da tam ni min, pač pa nekaj odpadkov. — Pa bodo vendar še zleteli v zrak — na dan plebiscita.

k Javna varnost. Slovenci na Dobravi so vznemirjeni, ker se še ponoči ne čutijo varne v svojih hišah. Dne 4. septembra sta bila brata Lovrenc in Valentin Krobath v gostilni Jägerheim. Zjutraj ob 1. sta pa vdrli brata Krobath na vrt Ivana Zornika in nameravala vdreti v hišo, toda slovenski fanije so nemčurja pregnali. Valentin Krobath je pa potem med potjo zabodel z nožem Jožeta Grundnerja. Slovenci so vsled tega pobalinstva zelo razburjeni. Valentin Krobath, njegov brat Lovrenc in Maks Heinig so pa tudi pred kavarno »Jernej« v Borovljah z drugimi nemčurji nahulili policijskega nadzornika g. Francaja.

Štalarske novice.

š Gospodinjina šola v internatu »Mladika« v Ptuj. Šola daje gospodinjstvo in splošno izobrazbo. Pouk traja eno leto. Vpisovanje v soboto, dne 18. septembra ob 10. do 12. ure. Pojasnila daje vodstvo »Mladike« v Ptuj (Slovenija).

Ljubljanske novice.

lj Umrli je včeraj obče znani čevljarški mojster g. Jožef Vider. Pogreb bo v sredo. Ura se še določi. Preostalim naše iskreno sožalje!

lj Seja krajevnih odborov SLS. V sredo 15. septembra bo ob osmih zvečer v knjižnični dvorani v Jugosl. tiskarni skupna seja vseh krajevnih odborov SLS. Prosim, da se vsi člani seje zanesljivo udeležijo. Predsednik.

lj Glasbena Matica. Vpisovanje gojencev v konservatorij in v glasbeno šolo se vrši vsak dan dopoldne v pisarni Glasbene Matice. Sprejemni izpiti konservatoristov za vstop v dramatično šolo pa v sredo, 15. t. m. popoldne ob 3. uri.

lj Pevski zbor »Glasbene Matice«. Vpisovanje vseh pevcev in pevk se vrši v četrtek, dne 16., v petek 17. in v soboto, dne 18. t. m. v pevski dvorani »Glasbene Matice«, vsakokrat ob 6. do 7. ure zvečer. V soboto, dne 18. sept. pa se vrši ob 8. uri zvečer važen sestanek vsega zbora, kjer se pomenimo o podrobnostih. Odbor.

lj Gradbenemu komiteju za nastanitev tehnične fakultete je deželna vlada po predlogu predsednika dovolila za zidavo lastnega poslopja brezobrestno posojilo 800.000 K.

lj Sestanek tobačnih trafikantov se bo vršil v torek, dne 14. t. m. ob 7. uri zvečer, pri »Zlati ribi«, Stritarjeva ulica št. 7. (k)

lj Vpisovanje v citrarsko šolo kluba »Favorit« v Ljubljani se vrši v četrtek 16., petek 17., soboto 18. in nedeljo 19. t. m. od 10. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne v šolskem poslopju »Ledina«, Komenskega ulica. Šola citrarske umetnosti ima namen vsestranske gojitve ter godbo v najfinjšem in najbolj preizkušnem skupnem akordu harmonije. — V šolo vstopi lahko vsakdo, ki je nadarjen za izpolnovanje citrarske umetnosti. — Pouk se bo izvrševal v praktičnem do najvišje stopnje; enako tudi teorija. — Kdor želi dobre in pravilne izobrazbe, naj se nemudoma vpiše v šolo, kajti ta šola je prva in edina v celi Jugoslaviji, ki nudi vsem ljubiteljem tega instrumenta pravilno in perfektno izobrazbo.

lj Osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg 3, II. nadst. Vpisovanje se vrši dne 15. do 18. t. m. od 8. do 12. ure in od 15. do 17. ure vsak dan. Poučevale se bodo sledeče tehnike: kljeljanje in šivanje cipke, belo in pisano vezanje, toledo, filet in biserna dela s posebnim oziranjem na narodne motive. Redne učenke morajo biti vsaj 14 let stare in naj prinesejo krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Vpisnine in šolnine ni. Učenke dobivajo vse za uk potrebno tvorivo in učne pripomočke zastoj na razpolago, vendar ostanejo šolski izdelki last zavoda. Pridne revne učenke prejmejo podporo. Ženam in dekletom, ki nimajo časa za redni pouk, se nudi prilika, da kot hospitantke obiskujejo zavod v gotovih urah in se priučijo kake tehnike in si tako omogočijo zaslužek. Redni brezplačni pouk se prične dne 21. septembra.

lj Ljubljanska porota bo danes razpravljala o tožbah proti Ljubljancu Maksu Rozmanu, ki je obtožen neklih tatvin in proti Ivanu Suštarju iz Podhruške, ki je ukradel v Šmarci voz in kočijo. Razpravi bo vodil g. dvorni svetnik Regally.

Spominjajte se »Slovenske Straže«!

Silajna zmaga radikalcev.

Belgrad, 13. sept. Na podlagi uradnih poročil notranjemu ministrstvu so radikalci pri zadnjih občinskih volitvah dobili v roke 100 občin več kakor vse druge stranke skupaj.

Koroški plebiscit.

Belgrad, 13. sept. Poslanca Smodej in Shvegel sta bila danes sprejeta od zunanjega ministra dr. Trumbića. Razpravljali so delj časa o vprašanju plebiscita na Koroškem.

Odbita pritožba belgrajskih komunistov.

LDU Belgrad, 13. sept. Na sobotni seji državnega sveta so bile predložene pritožbe komunistov, da jim je bilo zabranjeno prevzeti občinsko upravo v Belgradu. Svet o teh pritožbah ni razpravljal, ker je bila ena pritožba nezakonitim potom predložena neposredno svetu in ne preko ministrstva za notranje posle, druga pa je bila prekasno vložena preko ministrstva za notranje posle.

Vsepričuloči minister dr. Kramer.

Belgrad, 13. sept. »Politika« je objavila poročilo, da je bivši minister dr. Kramer telefoniral iz Belgrada v Ljubljano celi dve poli in da drugi niso prišli na vrsto. Čudno je pa to, kdo je ta bivši minister dr. Kramer, ki govori v Ljubljano, ker ga v Belgradu sploh ni, ampak sedi v uredništvu demokratskega lista »Jutro« v Ljubljani. Govori se, da se minister za pošto zanima za ta čuden slučaj.

URADNIŠKO VPRAŠANJE.

LDU Belgrad, 13. sept. Danes je bila seja ministrskega sveta, na kateri so je razpravljalo o uradniškem vprašanju. Za eno bi imel na tej seji minister za zunanje posle podati poročilo o dogovorih z Italijo.

POGAJANJA V RIGI.

LDU Moskva, 13. sept. (Brezlično) Ljudski komisar Čičerin je poljskemu ministru za zunanje stvari Sapiehi sporočil, da sovjetska vlada z ozirom na brzotjavko, po kateri bo prišel na pogajanja v Rigo neki Andrej Lewicki, odposlanec takozvane zahodno-ukrajinske ljudske republike, stoji na stališču, da zahodno-ukrajinska ljudska republika sploh ne obstaja, ker obstaja samo neodvisna ukrajinska sovjetska republika, ki s sovjetsko Rusijo nima sklepati nikake mirovne pogodbe, ker je v zvezi s sovjetsko Rusijo in se bo udeležila pogajanj v Rigi, kakor se jih je udeležila v Minsku. Ta sovjetska Ukrajina želi s Poljsko skleniti mir. Kar se tiče imenovanega vstaša Andreja Lewickega, mora poljska vlada vsekakor, ako želi, pri pogajanjih v Rigi postaviti predlog, da se amnestira.

KRIZA V ANGLEŠKI INDUSTRIJI.

LDU London, 13. sept. (Havas) Kriza, ki preti angleški industriji, postaja čimdalje resnejša. Poleg preteče stavke rudarjev in solidaritetne stavke železničarjev in transportnih delavcev preti zaradi mezd nih diference kriza v bombažni industriji. Govori se že o splošni stavki, ki naj se prične koncem tega tedna. Razen tega se pripravljata stavka delavcev londonskih elektrarn, ki se bodo izjavili za solidarne s svojimi tovariši v severni Angliji, ki so izprti. Nadalje se pričakuje stavka poštnih nameštencev.

Prosveta.

pr Jugoslovanski Piemont. — Cirilova knjižnica, 2. zvezek: Zgodovina Srbije od Črnega Jurja do kralja Petra ... Prvi del. Spisal dr. Leopold Lenard, Maribor 1920. Cirilova tiskarna, Strani 152, cena 14 kron brez poštnine. Poština se računa za komad 1 K 60 v. — Cirilova tiskarna se je odločila izdajati knjižnico, ki naj opomore zelo perečim potrebam. Poznati moramo naš narod, našo državo, našo preteklost in sedanjost. Stara avstrijska šola nam ni o tem nudila skoraj ničesar, v našem jeziku nimamo o našem domovinoznanstvu nobenih preglednih priročnih spisov. Izšel je torej pred meseci prvi zvezek Cirilove knjižnice, ki obravnava »Našo državo.« Sedaj je izšel drugi pod zgoraj navedenim naslovom, ki obravnava prvi del zgodovine novejšje Srbije, to je one jugoslovanske zemlje, ki je kot na Laškem Piemont, bila izvor ujedinjenja in oslobodjenja našega naroda. Knjižica je pisana kolikor mogoče poljudno, da bo zanimala tudi širše sloje, a vendar tudi znanstveno in kritično, ker ne pripoveduje samo, ampak tudi dokazuje in utemeljuje. V prvem poglavju pojasnjuje kulturne in socialne razmere srbskega naroda ob prehodu pod turško robstvo, v drugem opisuje srbske vstaje do Črnega Jurja, deda našega sedanjega vladarja, a v tretjem vstajo Črnega Jurja do prve osvoboditve Srbije. Knjižica je torej v sebi zaokrožena celota, ker opisuje srbske boje za neodvisnost od časa, ko je izginila stara srbska država pa do dne, ko srbski narod zopet stopi na pozorišče evropske zgodovine kot državen činitelj. V drugem delu bo sledila nadaljnja zgodovina Srbije Karadjordjevičev. Knjižica je zelo tiho izdelana. tiskana na

zelo finem močnem papirju, kakor je redkost pri sedanjih razmerah. Cena 14 kron je zelo nizka.

Dijaški vestnik.

d Kamniški pododbor SDZ vabi vse tovariše v sredo 15. t. m. ob 15. uri (po prihodu vlaka) na važen sestanek v Kamnik (Kamniški dom). Radi nujnosti pridite vsi! — Odbor.

d Mesto venca † tov. Mih. Gradu je sklenil osrednji odbor SDZ pokloniti št. Jakobskemu odseku Orla 200 kron. Odsek Orla v št. Jakobu ob Savi je bil za draga pokojnika torišče iskrene skrbi in veselega dela. Iskreno želimo, da bi to majhno darilce št. Jakobskemu fante spominjalo vedno in vedno na njih najboljšega ter jih podžigalo, da korakajo pogumno po poti, ki jim jo je začrtal pokojni Miha. — Osrednji odbor SDZ.

d Seja osrednjega odbora SDZ se vrši v sredo 15. t. m. točno ob 14. uri v lokalni SDZ. Tov. odbornike opozarjam na njih dolžnosti. Na sporedu so velevažna vprašanja. Predsednik SDZ.

d Uredništvo »Zore — Luči«. — Kakor že javljeno, se nahaja uredništvo »Zore — Luči« za slovenske članke pri osrednjem odboru SDZ. Ker mora biti ves slovenski material do 25. t. m. urejen v Zagrebu, prosim, da pošljejo naši sotrudniki prispevke najkasneje do 20. t. m. zvezi. Predsednik SDZ.

Borza.

LDU Zagreb, 13. sept. (Borza). Devalize: Berlin 213.50—214, Italija 500—519, London 390, New York 110.50—112, Pariz 750—780, Praga 172—175, Dunaj 40.50—41. Valute: ameriški dolarji 109.50—110.50, avstrijske krone 40—43, carski rublji 125—130, češkoslovaške krone 162—170, angleški funti 0—380, francoski franki 730—740, napoleonidori 382—390, nemške marke 209—210, rumunski lei 228—230, italijanske lire 0—520.

Gospodarstvo.

g Gremij trgovcev v Ljubljani opozarja vse svoje člane in ostale trgovce v Sloveniji na razglas osrednje vlade glede kontroliranja čekov, ki so bili trgovcem izdani za plačila v inozemstvu in ki je objavljen v »Uradnem listu« z dne 11. septembra t. l. 104.

g V Mostah so 12. t. m. zaključili dvo-mesečni gospodinjinski tečaj z zabavnim večerom, ki je s pestrostjo svojega sporeda in prijazno postrežbo napolnil ves Ljudski dom. Tečaj, ki je za Moste velikega pomena, je s podporo poverjenstva za kmetijstvo privedla krščanska ženska zveza, vodila ga je pa vzorno gospa Premrov iz Most, ki je bila svojim pridnim učenkam ne le sposobna učiteljica, ampak tudi ljubeznivo skrbna mati. Zaključni večer je posetilo več članic Kršč. ženske zveze, med njimi ga. dr. Brejčeva, od orlov-ske akademije v Unionu je posetilo Moste več članov predsedstva Orlov-ske zveze. Ob 11. uri so se gostje mirno razšli in so ponesli seboj prepričanje, da katoliške organizacije edine za ljudstvo res delajo, dočim njihovi nasprotniki z nasprotovanjem le razdirajo.

g Uvoz brez carine. Uvažati se smejo brez carine predmeti za pakiranje svežega in suhega sadja, kakor koši, vreče, zaboji pod pogojem, da se uvoznik obveže, da bo izvozil uvožene predmete napolnjene s suhim ali svežim sadjem.

g Novi premogovnik v Srbiji. V vasi Piljenima, okraj Kolubarski, so našli premog odlične kvalitete. Posebna preiskovalna komisija si je ogledala rudnik in ugotovila velike količine premoga. Eksploatacija novega premogovnika se prične v kratkem.

g Povečane monopolske takse. Monopolska uprava, čije delovanje se je nedavno razširilo na celo kraljevino, je povišala monopolske takse na žigice na 500 dinarjev v zlatu od 100 kg in na cigaretni papir na 1600 dinarjev v zlatu od 100 kg. Te takse veljajo od 3. t. m.

g 200 novih vil v Belgradu. Iz Belgrada javljajo, da je kupil z ameriškim kapitalom pred časom sestavljeni konzorcij veliko zemljišče pri »Dušanovcu«. Izdelal je že načrte, parceliral zemljišče in že začel z zidavo vil. Za sedaj bo postavljeno 200 vil, ki se bodo dale meščanstvu na razpolago proti odkupnini. Konzorcij hoče zvezati to novo naselbino s tramvajem z belgrajskim središčem.

g Pobirajte ježice. Letos se vidi v hrastovih gozdovih izredno dosti ježic po tleh ležati. Ježice so zelo potrebne za izdelavanje črnila in pa pri usnjarski industriji. Pri obojem vlada sedaj veliko pomanjkanje teh ježic, kar je tudi več ali manj vzrok dražini usnja in črnila. Stariši, pustite svoje otroke nabirati ježice, prodajte jih potem prav dobro mestnim trgovcem. S tem pomagate pomalem odpomoči sološni bedi in otroci zlahka zaslužijo le-

pe denarce. Trgovci pa, ki kupujejo tako blago, naj bi anonisirali v listih. Prosimo za ponatis te novice v drugih slovenskih in hrvaških listih.

g Trošarinski davek. Z dnem 20. sept. t. l. stopi v veljavo novi trošarinski davek na sladkor, jedilno olje, sveče, fina vina, špirit, kisovo kislino in drugo. V najkrajšem času bo vpeljan državni monopol za vžigalice, sol in petrolej. Monopolna pristojbina za vžigalice bo znašala od škattljice okrog 50 vin. Vse člane, kakor tudi trgovce opozarjamo, da si morejo gornje predmete pravočasno še brez trošarine in pred uvedbo monopola oskrbeti pri Gospodarski zvezi.

g Produkcija volne na Mažarskem. Iz Budimpešte javljajo, da je bilo prijavljenih 2.400.000 kg volne do 18. julija t. l. Od tega je izročeno skladiščem v Szekesfehervaru (Stolni Belgrad) 1.800.000 kg. Letošnjo produkcijo volne cenijo na 350.000 metričnih centov.

Ljubljanska porota.

Včeraj se je zagovarjal pred ljubljansko poroto zelo nevaren goljuf Karol Pevca, ki je preskrboval ljudi s ponarejenimi potnimi listinami in se je poleg tega bavil še z drugimi sumljivimi posli, zaradi katerih ni bil tožen, ker so bili politični zločini pomilosteni. Med drugimi je izjavil gosp. Francetu Woschnaggu 4000 kron, dr. Mravlaggu v Mariboru pa kar 6000 kro. Dalje je pa bil tudi obtožen, da je prenapredil potni list Johanna Kranjca, prenapredil svoj lastni potni list in še druge papirje.

Senatu je predsedoval svetnik Rekar, vočanta sta bila dvorni svetnik Andolšek in svetnik Einspieler, obtožbo je zastopal dvorni svetnik Trenz, Pevca je zagovarjal dr. Valjavec. Pevca je govoril zelo tiho, toda zelo odločno je nastopal. Povedal je, da mu je dal ivorničar Franc Woschnagg iz Soštanj 4000 kron za to, da bi mu preskrbel potne papirje za Nemško Avstrijo, Češkoslovaško in za Svico. Trdil je, da je izposloval Woschnaggu potne liste brez ponarejenega priporočila in da mu ni potnih listov izročil, ker je hotel še dobiti vizum avstrijskega zastopnika v Ljubljani. Dalje je pripoznal, da je res preskrbel

dr. Mravlaggu na njegovo pismeno prošnjo potne liste, ki niso bili pristni in pristavili, da ni cellega potnega lista sam spisal, toda povedati ni hotel svojega skrivca. Priznal je pa nato, da je podpisal gospoda majorja pl. Andrejka in da je pritiskal ponarejene pečate na potne liste in da mu je dal za to dr. Mravlagg 3000 kron. Dalje mu je dal dr. Mravlagg tudi 3000 kron za to, če bo izposloval, da bo njegov sin nadporočnik Günter izpuščen iz italijanskega vojnega ujetništva in mu je obljubil še 50.000 kron takrat, ko se bo njegov sin vrnil iz ujetništva. Priča Woschnagg je v lepi slovenščini izpovedal, da se je zato obrnil na Pevca, ker se mu je povedalo, da je Pevca adjutant Pribičevića. Na njegovo zadetno pismo mu je Pevca pisal, da mu bo v 14 dneh ali v treh tednih izposloval potne liste, ker mora vsaj svoj vpliv v Belgradu porabiti za to. Košeno je pisal Woschnaggu, naj mu pošlje 4000 do 5000 kron, ker se mora peljati na Dunaj da si bo tam preskrbel vizum. Poslal mu je 4000 kron ki jih je Pevca tudi dobil. »Mislim sem, da je Pevca Pribičevićev adjutant, zato sem se obrnil na njegale je rekel priča. Pevca je na to povedal, da je res govoril za dr. Mravlaggovega sina z italijanskim zastopnikom v Ljubljani, ta mu je dal vizitko, s katero se je peljal v Trst, kjer je govoril v zadevi z generalom karabinierov in je na to v Trstu vložil v dr. Mravlaggovemu imenu prošnjo. Pevca je dalje delal s ponarejenimi pismi glavarstva v Mariboru na to, da bi se dvignilo državno nadzorstvo nad premoženjem dr. Mravlagga, preskrbel je potni list Johanna Kranjcu, ki je bil ponarejen, ponaredil je svoj lastni potni list, ponaredil priporočilo okrajnega glavarstva v Celju za sebe, ponaredil priporočilo okrajnega glavarstva v Mariboru za izvoznico Alojziju Tavčarju, ponaredil potni list Vinku Plementašu, kakor tudi Karlu, Heleni in Margareti pl. Pacher. Samemu sebi je izstavil službeno povelje za vožnjo v drugem razredu iz Ljubljane v Zemun in nazaj in sicer se je vpisal za nadporočnika mož, ki je zaradi goljufije predsedel že osem mesecev, eno leto, 13 mesecev in 5 let v ječi. S ponarejenim priporočilom okrajnega glavarstva v Mariboru je delal na to, da bi se preklicalo državno nadzorstvo nad premoženjem pl. Pacherjeve. Pevca je rekel, da si je pridobil s ponarejenjem 10.000 kron.

Priča dr. Mravlagg iz Maribora, evangelijske vere, se je elegantno poklonil senatu in povedal v slabi slovenščini: »V mojo pisarno je prišla pl. Pacherjeva, ki je povedala, da je prišel k njej neki gospod v zadevah lesne kupčije, kateri je preskrbel potni list. Ker sem takrat nujno potreboval potni list, katerega nisem dobil pri policiji, sem pisal

Pevcu v Ljubljano, ki mi je res poslal potne liste, za kar sem mu 3000 kron plačal. S potnim listom se je večkrat peljal v Nemško Avstrijo, kakor tudi njegova žena in otroka. Na predsednikovo vprašanje, če se čuti ogojčunega, je dr. Mravlagg odgovoril: »Ne. Saj sem plačal nekemu kolegu 3700 kron za to da bi mi bil izposloval potni list katerega pa nisem dobil.« — »Ali bi se bili peljali, če bi bili vedeli, da je potni list ponarejen?« — »Hvala lepa; ne bil bi se peljal, če bi bil to vedel.« — Ker sem mislil, da je res Pevca Pribičevićev adjutant, sem rekel, da mu bom dal 50.000 kron na razpolago, če mi izposluje vrnitev mojega sina iz italijanskega ujetništva. Niti upal se nisem Pribičeviću adjutantu naravnost ponuditi to vsoto.« — »Sami niste dobili potnih listov?« — »Nikakor ne, dasi sem pisal osebno naravnost predsedniku deželne vlade dr. Brejcu. Pevca mi je tudi preskrbel dovoljenje od vojaškega poveljstva, da sem se smel voziti z avtomobilom čez mejo.« — Pevca: »To je bil original!« — Dr. Valjavec: »Ali ste dosegli svoj namen?« — »Da.« Dr. Valjavec: »Ali se čutite oškodovanega?« — »Ne.« Dvorni svetnik Trenz: »Ali je nastopal Pevca kot nadporočnik?« — Dr. Mravlagg: »Ves Pevčev nastop je bil tak, da nisem domislil o tem, da bi ne bil Pevca nadporočnik.« — Major pl. Andrejka kot priča zaslišan, je povedal, da je na spisih ponarejen njegov podpis in je pristavil: »Pevca je izrabil priliko koroške ofenzive in je izdal potne liste, ko se ti niso izdajali.

Dr. Robida in profesor Grošelj sta izjavila, da so bili ponarejeni papirji pisani s Pevčevim pisavo.

Iz policijske ovadbe posnemamo, da je bil Pevca aretiran, ker je vohunil in prodajal listine v Italijo. Na vso moč se je trudil, da bi bil iz policijskega zaporja ušel. Pevca je trdil, da je bil v zvezi z Radičem, ki je pa izjavil da Pevca ne pozna. V preiskovalnem zaporu je pričel Pevca simulirati blaznost. Preiskovalnemu sodniku je pripovedoval, da mu je Radič proti nagradi enega milijona kron naročil, naj umori prestolonaslednika Aleksandra, ker se bo potem razglasila republika, na kateri bo Pevca predsednik. V Belgradu je o tem govoril s Kristanom, ki mu je rekel: »To je Vaša stvar! Ko je govoril o napadu z dr. Kramarjem, mu je ta rekel: »To je dobra stvar! In ko je govoril z dr. Korošcem, je ta rekel: »To je edina rešitev iz sedanjih razmer! Na to je napisal preiskovalni sodnik, da se mu Pevca ne zdi normalen. Po teh fantazijah je čimdalje bolj simuliral blaznost, tako da so ga poslali na Studenec, kjer je meseca junija letos ušel, toda so ga že drugo jutro nad Rakovnikom prijeli. Iz preiskovalnega zaporja

je skušal Pevca izihotapiti pisma dr. Mravlaggu in svojemu svaku Srebotnjaku, katerega je prosil za posredovanje, da bi prišel v blaznico. Izvedenca dr. Gosti in dr. Tičar sta izjavila, da pri Pevcu sploh ni bilo umobolnosti, dasi je moralno defekten. Porotnikom je stavil senat 7 vprašanj. Po govorih dvornega svetnika Trenza, zagovornika dr. Valjavca in po resumeju predsednika senata svetnika Rekarja so porotniki zankali s 7 da in s 5 ne vprašanje glede na oškodovanje Woschnagga in dr. Mravlagga, z ozirom na popotne liste s 4 da in z 8 ne. Ostala vprašanja so pa vsa potrdili soglasno, toda z omejitvijo, da škoda ni znašala 4000 kron, toda presešla 400 kron. Med drugimi so potrdili tudi vprašanje, da je Pevcu goljufija v navado prišla.

Porotni senat je nato Karla Pevca obso-dil na 6 let težke ječe. Preiskovalni zapor se mu ni vračunal, ker je poskušal že iz vojaškega policijskega zaporja uiti. Pevca je bil aretiran 9. septembra 1919, s svojimi simulacijami si je torej povzročil nad enoletni preiskovalni zapor. Pevca je po razglasitvi sodbi izjavil, da s sodbo ni zadovoljen. Predsednik Rekar obtožencu: »O podrobnostih se zgovorite z gospodom zagovornikom dr. Valjavcem!«

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Baro-metar v mm	Termo-metar v C	Psihrom. diferenca v C	Nebo, vetrovi	Pada-vina v mm
11./9. 23h	740.1	17.5	1.1	oblačno	1.5
12./9. 7h	739.3	16	0.7	oblačno	
12./9. 3h	738.4	19	2.5	del. obl. vzh.	
12./9. 23h	738.9	16.5	1	oblačno	—
13./9. 7h	737.5	14.4	0.9	oblačno	
13./9. 3h	737	19	2.3	jasno vzh.	

Sprejme učenka ki ima veselje do trgovine Milan Tuma v Krškem. 3783

Učiteljica, izprašana v Parizu, poučuje francosko in klavir. A. Potočnik, Sodna ulica št. 5, I. nadstropje.

Deklica za vsak hišni posel, ki zna kuhati, se išče k dvema osebam proti dobri plači in oskrbi. Poučbe na gospo Lujžo Frank, Zagreb, Ilica 10 II. nadst. desno. 3789

Gospodična, trgovsko naobražena, z večletno praksao kot voditeljica Konzumnega društva, išče primernega mesta. Naslov pri upravnistvu pod št. 3747.

Oves, koruzo za mlev in krmo se dobi ceno pri Fran Pogačniku v Ljubljani Dunajska cesta 36. 3743

»ZBIRAJTE ZA SKLAD SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE!«

Okrožna gradbena sekcijska v Mariboru.

Štev. 1431.

Razpis.

Po naročilu gradbene direkcije za Slovenijo v Ljubljani z dne 26. junija 1920 št. 1916 razpisuje okrožna gradbena sekcija v Mariboru oddajo

odstranitve starega lesenega mostu čez Dravo v Mariboru.

Pravilno kolekovane ponudbe naj se predložijo do 25. septembra 1920 in sicer do 10. ure dopoldna pri okrožni gradbeni sekciji v Mariboru (poslopje okrajnega glavarstva I. nadstropje, soba št. 20). — Kaveljci v znesku 4000 dinarjev je vložiti pri finančni deželni blagajni v Ljubljani in sicer če la mogoče v vrednostnih papirjih, hranilnih knjižicah, kreditnih pismih itd.

Potrdilo o položeni kavelji naj se priloži ponudbi. Ponudbe naj vsebujejo dve alternativni in sicer izvršitev dela 1. s prepuščitvijo lesa ponudniku, 2. brez prepuščitve lesa. Piloti mosta je odrezati vsaj 90 cm pod gladino nizke vode ali pa iztegniti.

Delo se odda tudi ponudniku nestrokovnjaku, ako se isti zaveže, delo izvršiti po strokovnih močeh in pod strokovnim vodstvom.

Obveznost za ponudnika nastane takoj po vloženi ponudbi, za državo pa potem, ko gradbena direkcija ponudbo odobri.

Zaradi drugih potrebnih informacij in pogojev naj se zainteresirani obrnejo pisмено ali osebno do podpisane sekcije, kjer so pogoji razgrnjeni v vpogled.

V Mariboru, dne 10. septembra 1920.

Okrožna gradbena sekcija
inž. Dolenc s. r.

Kmetijski stroji

kakor: sadni mlini, čistilniki za žito, robkatniki za koruzo, kultivatorji, dvojne brane, okopavalniki i. t. d. se dobijo po zelo ugodnih cenah in so na ogled v skladiščih **Gospodarske Zadruga v Celju**, Razlagova ulica št. 1. 3781

Trgovina s čevlji J. Blas
Ljubljana, Pod Trančo št. 2 (postaja cestne železnice
(preje Miklošičeva cesta št. 16)

s 15. septembrom 1920

zopet otvorjena. — Velika zaloga inozemskega blaga. — Najsolidnejši izdelki. — Konkurenčne cene. — Generalna reprezentanca slovite znamke **THE FOR EVER SHOE.**

Izdala konzorcij »Slovenca«.

Odgovorni urednik Mihael Moškerc v Ljubljani.

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani

Na hrano in stanovanje, se sprejme nižjih razredov, kje pove uprava »Slovenca« pod št. 3786.

Kot družabnik bi vstopil k plodonosnemu industrijskemu podjetju s K 300.000 ali tudi več. — Ponudbe pod »Rozaugel« na upravo »Slovenca«.

Več dobrih zidarjev sprejme takoj »Svabena tvrdka Ivan Ogrin« Grubarjevo nabrežje št. 8. 3766

Hlapec zanesljiv in pošten se sprejme na večje posestvo blizu Ljubljane, plača po dogovoru. Ponudbe na upravo pod Hlapec 3773.

Cigaretni papir ter stročnice »Abadie«, in »Samum« priporoča po znižani ceni trgovina Avgust Čadež v Ljubljani, Kolodvorska ul. 35. 3770

Apno, strešno lepenko

in druge stavbinske potrebščine ponuja **Ljubljanska komercijalna družba**, Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 18.

Tovarna slaničnikov in klobukov, Milka Kosova - Menges sporoča, da ima v svoji nadrobni razprodaji Ilirska ulica 29 I. nadst. fine klobuke za **dame in gospode** po jako nizki ceni. Sprejemajo se tu tudi vsakovrstni klobuki v snanjen, barvanje in popravilo. — (Električna železnica do sv. Petra cerkve.)

Zalepke za srečolov in šaljivo pošto priporoča v najnovejši obliki **M. TICAR, LJUBLJANA.**

Tihaga družabnika

z vloge pol do 1 milijona kron, sprejme v svrhu razširjenja, plodonosno podjetje z sijajno bodočnostjo. — Dopisi z navedbo kapitala in pogojev za udeležbo se prosijo pod »Brez rizike« na anononno ekspedicijo Al. Matelji v Ljubljani. 3779

Sirite »Slovenca!«

Surova strešna lepenka — smoln. strešna lepenka.

Veščak s kompl. tovar. napravo ter destilac. za smolo išče **sodelujočega družabnika s kapitalom**

za prenos teh tovarov v Jugoslavijo. Prednost, ustanovitev akc. družbe. — Samo hitre ponudbe z navedbo, na razpolago stoječega kapitala in referencami pod »Industrie P. Z. 2651« na Rudolf Mosso, Praga, Pšikopy 6.

Konjak

stari vinski je pri slabosti vsled starosti, pri težkočah v želodcu in pešanja moči pravo življenje vzbujajoče sredstvo. Dva litra pošilja franco za v naprej poslanih K 196.80 1 liter za K 108. Beneš Herti, veleposelnik, grad Go. 16 pri Konjicah, Slovenija.

Nosilce (traverze) za mostove v dolžini gosti od 5.30 m do 8.70 m 30 c/m v profilu, prodaja po zmerni ceni **Občna centrala v Ljubljani**, Sodna ulica št. 11. 3737



Suhe gobe, laneno seme, kumno, ter vse druge deželne pridelke kupuje trgovina s semenji **Sever & Komp., Ljubljana**, Wolfova ulica št. 12.

Slavbena parcela pod Rožnikom v izmeri 864 m² na zelo prikladnem prostoru se prod. Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 3726.

Tovari-mast, kolomaz, cilindri in strojno olje, surovo olje, za Diesel — motorje, dobavlja po najnižjih dnevnih cenah **Mineralna rafinerija Dravograd**; zastopstvo za Kranjsko: »Kometa«, Ljubljana. 3771

Modni salon Rozi Kribar, Ljubljana
Rimska cesta št. 6
ima veliko izbiro najmodernejših damskih in otroških klobukov za jesen in zimo na razpolago. Cene od 100 kron dalje.
Pariške novosti! — Dunajske novosti!

ANGLEŠKO SUKNO

po strogo solidnih cenah vedno v zalogi:

Obleka za gospode, dečke i. t. d. in vse druge modne potrebščine.

LASTNI MODNI ATELJE

Schwab & Bizjak

v Ljubljani, Dvorni trg št. 8.

M. Kuštrin, Ljubljana
Dunajska cesta št. 20. Telefon št. 470.

priporoča Avto-kolesa ter vsake vrste gumijevih predmetov, izolirane žice za električno napeljavno, elektrotehnični material po najnižjih cenah.

Novi paritja gonilnih jermenov došla.

Dobavlja: »Drava«, lesna trgovska in industrijska delniška družba Maribor.

Skaboform se zopet dobi proti srbečic, garjam, lišaju, kož. izpuščajem zahtevajte v Vas! najboljši lekarni priznana in zdra. niško priporočeno
Dr. FLESCH-evo izvirno SKABOFORM - MAZILO.
Ne maže, ne barva, brez duba. Dobiva se v vseh lekarnah.
Glavna zaloga za Ljubljano in okolico:
Rihard Sušnik »pri zlatem jelenu« 1V., Marjtin trg.